

Stockholm 2013-09-17

Socialstyrelsen

Remissvar – Socialstyrelsens Vägledning för elevhälsan.

Sveriges Psykologförbund har fått ovan rubricerade förslag på remiss och lämnar här följande synpunkter.

Allmänna synpunkter

Psykologförbundet anser att vägledningen i sin helhet är tydlig, välskriven och informativ. Förbundet välkomnar särskilt att det i vägledningen tydliggjorts att de psykologiska insatserna riktade till enskilda elever omfattas av hälso- och sjukvårdslagstiftningen på samma sätt som de medicinska insatserna. Förbundet lämnar här nedan synpunkter på enskilda delar i vägledningen.

Om verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens behövs en medicinskt ansvarig (sid 30)

Det är inte bara i de fall verksamhetschefen saknar medicinsk kompetens som enskilda ledningsuppgifter behöver uppdras åt annan med erforderlig kompetens. Av förarbetena framgår att en verksamhetschef kan och måste i vissa fall, mot bakgrund av sin kompetens, uppdra åt annan att fullgöra enskilda ledningsuppgifter. Naturligtvis kan verksamhetschefen inte gå in i enskilda patientärenden om denne inte ha den erforderliga medicinska- omvårdnads- eller psykologiska kompetensen. (se prop. 1995/96:176 sid. 57) Detta innebär för elevhälsans psykologiska del att en psykolog med god kompetens och erfarenhet ska ansvara för patientsäkerheten inom aktuellt område, om verksamhetschefen saknar psykologisk kompetens.

Psykologförbundet anser att rubriken bör ändras till följande ”*Om verksamhetschefen saknar kompetens inom aktuellt område*”. Texten bör sedan också ändras så att den omfattar både den medicinska och psykologiska delen av elevhälsan.

Sekretess gentemot vårdnadshavaren (sid 49 f)

I andra stycket nämns att skolsköterskan och skolläkaren i varje enskilt fall måste bedöma om barnet kan ta ställning till sekretess gentemot vårdnadshavare när det gäller en vårdåtgärd. Psykologförbundet vill poängtera att detta även gäller skolpsykologer och att det är viktigt att det också framgår av texten.

Utredning av elever med annan kulturell eller språklig bakgrund (sid 101 f)

Sista meningen i stycket bör strykas, ”Psykologens testresultat bör i dessa fall tolkas med särskild försiktighet eftersom testinstrument inte är kultureutrala och därför riskerar att ge

missvisande resultat.” Det är en självklarhet för psykologprofessionen att beakta denna typ av bakgrundsinformation vid bedömningen av testresultaten. Det är psykologen som ska tolka testresultatet och göra en samlad bedömning, övrig elevhälsovårds- eller skolpersonal har inte den psykologiska kompetens som krävs för tolkning av testresultat.

Elevhälsan och förskolan (sid 59)

Avsnittet bör kompletteras enligt nedan. Förbundets tillägg är kursiverat.

”Tillgången handlar främst om att elevhälsans personal finns tillhands för förskolan som expertis för att anpassa verksamheten efter alla barns behov. Elevhälsans insatser i förskolan syftar huvudsakligen till att omsätta läroplanens intentioner omsorg, utveckling och lärande i praktiken. Därmed är insatserna i allra högsta grad hälsofrämjande och förebyggande. Det handlar om att skapa goda organisatoriska förutsättningar både för alla barn samt för barn med särskilda behov. I en del kommuner har man anställt förskolepsykologer som, ofta tillsammans med specialpedagoger, arbetar med s.k. "barnhälsa" i förskolan. Exempel på insatser är konsultation till personal, utbildning kring barns utveckling, utbildning kring frågor som rör små barns psykiska hälsa och faktorer för att främja denna, arbetslagsutveckling, förmedling av kunskap kring tidiga insatser för barn med särskilda behov och anpassning av förskolans verksamhet utifrån detta. Till exempel...”

Elever med funktionsnedsättning

Särskilda synpunkter har lämnats av Habiliteringspsykologernas yrkesförening (POMS) på de delar som berör elever med funktionsnedsättning samt samarbetet mellan elevhälsan och övrig hälso- och sjukvård.

Det är mycket bra att man tidigt i vägledningen definierar de olika begrepp som används, t.ex. vad som avses med funktionshinder och funktionsnedsättning. Positivt är också hur man i vägledningen tydliggör barn med funktionsnedsättning och deras behov av stöd och anpassning, t.ex. vad gäller barn med ADHD eller autism.

Bra är också att behovet av samverkan och samarbete mellan elevhälsa och övrig hälso- och sjukvård tas upp. Här vill POMS särskilt trycka på möjligheten för elevhälsans personal att inhämta kunskap om funktionshinder hos landets barn-, ungdoms- och vuxenhabiliteringar.

I vägledningen uppmärksammas att funktionsnedsättning hos ett barn kan vara en riskfaktor för att fara illa, vilket är viktigt. Lika viktigt är att uppmärksamma att barn kan växa upp med föräldrar med funktionsnedsättning såsom utvecklingsstörning, vilket också kan vara en riskfaktor. Normalbegåvade barn kan exempelvis ”växa om” sina föräldrar och då få ta ett alltför stort ansvar. Föräldrarna kan ha svårt att se barnens behov och ge rätt omvårdnad. Även dessa barn behöver elevhälsans stöd, liksom deras föräldrar. Likaså är samarbetet mellan elevhälsa, socialtjänst och barn-, ungdoms- och vuxenhabilitering kring dessa barn och föräldrar mycket viktigt.

Sveriges Psykologförbund

Lars Ahlin
Förbundsordförande

Camilla Damell
Förbundsjurist